

۹ اردیبهشت ۱۴۰۲ ■ سال بیست و دوم / شماره ۱۰۸۱ ■ ۱۶ صفحه

نرجس سلیمانی از عملکرد گسترده کمیسیون نظارت و حقوقی شورای ششم شهر تهران می گوید

از تعاملات قضایی تا اقدامات حقوقی

یکی از مهم ترین کمیسیون های شورای شهر، کمیسیون نظارت و حقوقی به حساب می آید. اهمیت و حساسیت جایگاه این کمیسیون، از آن جهت بالاست که جدا از فعالیت و اقدامات معمول از نظر نظارتی و سیاستگذاری، در تصویب طرح ها و لوایح گوناگون، پس از بررسی آنها به لحاظ عدم مغایرت شان با قوانین و مقررات بالادستی، نظر تخصصی خود را ارائه می کند. نرجس سلیمانی، ریاست این کمیسیون را در پارلمان شهری پایتخت بر عهده دارد و یکی از اعضای شورای شهر تهران است که در مدت حضورش در این نهاد، تلاش کرده تا با حضور میدانی و ملاقات های مردمی از یک سو و برگزاری جلسات مشترک با صاحب نظران از سوی دیگر، پیگیری مطالبات شهروندی فراوانی را در مدیریت شهری در دستور کار قرار دهد. با او به مناسبت روز شورا، درباره عملکرد کمیسیون نظارت و حقوقی و مسئولیت های این کمیسیون گفت و گو کرده ایم که در ادامه می خوانید.

اساسی ترین وظایف و مسئولیت های

کمیسیون نظارت و حقوقی شورا چیست؟

پیگیری و نظارت بر ابلاغ و حسن اجرای قوانین و مقررات از جمله مصوبات شورای شهر، ارائه گزارش به شورا، ارزیابی قوانین و مقررات از حیث وجود یا ایجاد ظرفیت های قانونی در ارتباط با امور شهری، تحقق و بهبود مدیریت یکپارچه شهری و طراحی الگوها و روش های کارآمد نظارتی به منظور آسیب شناسی، اصلاح و بهبود روش ها و فرایندهای برنامه ریزی و اجرایی و نظارت میدانی و فرایندی بر اقدامات شهرداری تهران و سازمان ها و مؤسسات وابسته و شرکت های تابعه آن از جمله وظایف اصلی کمیسیون نظارت و حقوقی است.

طرح ها و لوایح پیش از ارائه در صحن شورا،

در کمیسیون نظارت و حقوقی هم بررسی می شوند؟

ظرفیت مورد لزوم و انتظار از کمیسیون نظارت و حقوقی توجه و تأمل منتهی به بررسی دقیق طرح ها و لوایح از سوی این کمیسیون و تطبیق آن با مقررات فرادستی پیش از مطرح شدن در صحن شورا است که در صورت استفاده بجا و مؤثر از جایگاه تعریف شده قانونی در این کمیسیون می توان انتظار داشت با اتخاذ تدابیر لازم موجبات کاهش ابطل مصوبات شورا از سوی مراجع قضایی (از جمله هیأت عمومی دیوان عدالت اداری) و مراجع حاکمیتی فراهم شود.

مهم ترین فعالیت ها و عملکرد کمیسیون

در یک سال اخیر چه بوده است؟

از جمله سیاست های مورد پیگیری در کمیسیون نظارت و حقوقی می توان به پیگیری های مداوم به منظور اجرای بند ۱۷ ماده ۸۰ قانون تشکیلات (نظارت بر دعاوی مطروحه له و علیه شهرداری در مراجع قضایی)، پیگیری اجرای مصوبات شورا از سوی شهرداری از جمله تلاش برای برقراری رویه های صحیح در جهت بررسی مصادیق و اعمال مفاد و مواد مصوبه مدیریت تعارض منافع و همچنین حمایت و صیانت از گزارشگران تخلف و فساد به عنوان

همچنین به عنوان وظیفه ذاتی اظهار نظر حقوقی در جهت جلوگیری از تصویب طرح ها و لوایح مغایر با قوانین و مقررات بالادستی به طور روزانه بخشی از فعالیت های کمیسیون نظارت و حقوقی است. ناگفته نماند پاسخ به اعتراضات فرمانداری، تذکر به شهرداری در ارتباط با عدول از شرایط مقرر برای انتصابات در کنار بررسی مشکلات شهروندان از منظر حقوقی و نظارتی در ارتباط با طرح تفصیلی و جامع به همراه بررسی مشکلات حریم تهران در موارات پیگیری سیستمی کاهش و مسدود کردن فرایندهای دارای بار توسعه دهنده اختلال یا فساد از بخش دیگری از فعالیت های روزمره کمیسیون است. بخش دیگر و متفاوت اقدامات کمیسیون در نظارت های محسوس و نامحسوس نسبت به شهرداری، مناطق، نواحی و تمامی سازمان ها و شرکت های تابعه تجلی می یابد؛ به عنوان مثال یک دوره بازدید نامحسوس از تمامی مناطق و یک دوره بازدید رسمی از مناطق به انجام رسیده است. در بازدیدهای محلی مساجد، فرهنگسراها و مجموعه های مرتبط با شهرداری، کتابخانه ها، بوستان ها و سرای محلات از نقاط تعامل و هم افزایی با شهروندان هستند که به طور جدی مورد توجه قرار می گیرند؛ البته به دلیل عدم استقرار مدیریت جامع شهری در خوشه شهر تهران بسیاری از مسائل ساده و قابل حل که بعضا مدت هاست به تأخیر نیز افتاده اند با وجود پیگیری های روزانه به سختی به نتیجه می رسند، از این دست مسائل در تمامی مناطق شهرداری وجود دارد که عدم وجود نظام یکپارچه مدیریت شهری مانع از به ثمر رسیدن تلاش های هم افزای شهروندان و اعضای شورای شهر به ویژه کمیسیون نظارت و حقوقی می شود؛ به عنوان مثال در حوزه روشنایی عمومی محلات در موارد بسیاری این دست مشکلات به سختی حل می شوند و عموماً در اولویت لازم نیستند یا می توان به مواردی در وجود مشکلات دسترسی در میانه بر خوردار ترین مناطق شهر اشاره کرد که در کلاف سردرگم عدم وجود نظام پاسخگوی متمرکز گرفتار شده اند. بیشتر این گونه مسائل ناشی از عدم وجود هم افزایی مؤثر بین دستگاه های حوزه صف به خصوص زیر مجموعه های آب، برق و فاضلاب است. یک بخش متفاوت دیگر کمیسیون مراجعات شهروندان در جهت پیگیری مسائل و مشکلاتی است که با آن مواجهند؛ در این راستا دیدارهای متناسب و مکرر با مدیران کل ستادی و مدیران عامل و اشخاص کلیدی در سازمان ها و شرکت های تابعه شهرداری انجام می شود و واقعیت این است که به دلیل عدم وجود سلسله مراتب قانونی مؤثر در مواردی نیز اثر وضعی بر نیازهای موجود جامعه شهروندی ندارد که باید با بازتنظیم ساختار و سازمان این دیدارها بتوانند در جهت حل مشکلات شهروندان مؤثر تر عمل کنند.

و نکته پایانی؟

در خاتمه یکی از نکات بسیار مهم اینکه توزیع متناسب فعالیت ها در حوزه مدیریت شهری می تواند موجب توازن در نتایج شود؛ به عنوان مثال بعد از تغییر تعداد کمیسیون ها از ۳ به ۶ کمیسیون و اضافه شدن بعضی کمیته ها در طول زمان از جمله کمیته حقوق شهروندی سازمان شورا و کمیسیون ها در تناسب با این تغییرات به شکل پویا و هوشمند رشد نکرده و این عدم وجود تعاریف دقیق از هر دو منظر نظارتی و حقوقی خود به اشکال متنوع موجب عدم توفیق در حد و اندازه های مورد انتظار شهروندان می شود. در هر صورت شوراها به عنوان ساختاری برآمده از متن اصول قانون اساسی بعد از گذر قریب به ربع قرن در حال رسیدن به یک وضعیت بلوغ حقوقی قانونی از تمامی جهات قرار دارند که این سابقه خود می تواند به اثربخشی این نهاد توصیه شده اسلامی کمک کند.

شوراها نیازمند افزایش اختیارات

مهدی عباسی

رئیس کمیسیون معماری و شهرسازی

شوراها یکی از اصول مترقی قانون اساسی هستند. به عبارتی لایه موثری و واگذاری امور مردم به منتخبان بر اساس انتخاب خود مردم انجام می شود. حضور نمایندگان در شورا، فرایند پیگیری و انجام امور را از طریق تصمیم گیری تسریع و تسهیل می کند. اعضای شورای ششم دارای تجربه کافی در مدیریت شهری هستند و با مأموریت های شهر و شهرداری، مطالبات شهروندان و نیاز شهر آشنایی دارند؛ از این رو می توان گفت که شورای با ظرفیت و پتانسیلی است. به هر حال شوراها جایگاه سیاستگذاری و نظارتی دارند و قوانینی که در این پارلمان ها تصویب می شود، به نوعی قانون محسوب می شود و اجرای آن توسط دستگاه و نهادهایی که تکالیفی بر عهده دارند لازم و ضروری است و عدم اجرا تخلف قانونی محسوب می شود. شوراها علاوه بر سیاستگذاری در حوزه نظارت هم وظایفی دارند که بر اساس همین وظیفه پایش مصوبات هم انجام می شود. به هر حال برخی از مصوبات در گذر زمان کارکردشان را از دست داده اند یا دارای نواقصی هستند که از این طریق حذف یا مصوبات جدیدی اعمال می شود. با توجه به وظایفی که شوراها دارند نه تنها در جامعه کنونی بلکه در تمام ادوار وجود شوراها نه تنها ضروری است، بلکه باید اختیارات این نهاد افزایش یابد. ارتقای فرهنگ مشارکت مردم سبب انتخاب نمایندگان شایسته و اصلاح در شوراها می شود و قطعاً شاهد کارآمدی و شوراها خواهیم بود. نکته حائز اهمیت در حتماً نقش شوراها، نبود مدیریت یکپارچه است که حتماً نقش و جایگاه شوراها را تحت تأثیر قرار می دهد. شوراها به عنوان شورا شهر مطرح هستند نه شورای شهر. وقتی از شورا شهر صحبت می کنیم که حوزه اختیاراتشان در قانون فراتر از شهرداری تعریف شده پس نیازمند این است که شورای شهری باشد که بتواند مدیریت یکپارچه شهری را رقم بزند. تحقق مدیریت یکپارچه نیاز به قانون های بالادستی دارد که پیگیری ها توسط شورای عالی استان انجام شود و می تواند تهران در این زمینه پیش رو باشد، اما به دلیل اینکه تهران شهری پیچیده و سیاسی است به نظر مقاومت های عددی در تحقق آن هست و خواهد بود؛ بنابراین می توان کلاش شهر دیگری را برای تحقق مدیریت یکپارچه انتخاب کرد؛ چرا که قبل از قانون مجلس نیاز به یک مدیریت یکپارچه است. وظایف شوراها در امور شهرها آنچنان اهمیت دارد که نیاز هست تا از طیف ها و اقشار مختلف و البته با تجربه و تخصص در آن حضور داشته باشند تا بتوانند در حوزه های مختلف بهترین تصمیم گیری و سیاستگذاری را اتخاذ کنند. به طور مثال اگر امروز نیاز و اولویت شهر حمل و نقل و محیط زیست است باید ترکیب شورا قسمی از این موضوعات را به خود اختصاص دهد. عنصر پارلمان و شورا عنصر جامع و مشورت پذیر است و از این رو شورای ترکیبی می تواند بر اساس تجارب و یافته های بهترین تصمیم ها را بگیرد. شورا نهاد سیاستگذار است و نمایندگانی چون بنده که از حوزه اجرا وارد چنین فضایی شده ام قدری باید صبور باشم؛ چرا که در حوزه اجرا فرد تصمیم گیرنده و اجرا کننده است، اما در حوزه سیاستگذاری تصمیمات گرفته می شود و در انتظار اجرای سایر مدیران است. ممکن است در شورا بهترین تصمیم گرفته شود و بهترین مصوبه هم وجود داشته باشد، اما منوط به این است که آیا مدیری می خواهد آن را اجرا کند یا نمی خواهد؟ می تواند اجرا کند یا نمی تواند؟ بنابراین در پارلمان شهری باید صبور بود.